

Standardi zagotavljajo sledljivost, od polja do mize ali od rudnika do tovarne

Andraž Sodja, foto: Erazem Paravinja GS1 in Europe

Standardi, ki jih zagotavlja organizacija GS1, so temelj, brez katerega si sodobnega življenja praktično ne bi več znali predstavljati, dober standard pa je tisti, za katerega ne veš, da ga sploh uporabljaš, pravi direktor GS1 v Evropi François Deprey.

Ob regionalnem forumu neprofitne organizacije GS1, ki se je v Ljubljani odvijal med 22. in 25. oktobrom, smo govorili z direktorjem organizacije GS1 v Evropi in GS1 Francija Françoisom Depreyem. GS1 je organizacija, brez katere si sodobnega življenja praktično ne bi mogli predstavljati, saj so njihovi standardi v ozadju šestih milijonov piskov/transakcij dnevno, uporablja jih okoli 1,2 milijona včlanjenih podjetij na 20 različnih področjih tako gospodarstva kot negospodarstva, od izdelkov široke potrošnje, maloprodaje, zdravstva, transporta, obrambe, trgovine, razvoja programske opreme, državne uprave ...

Kakšna je danes vloga GS1 in kakšna pričakujete, da bo v prihodnje?

Vloga GS1 je, da zbere in ponudi rešitve za sodelovanje med različnimi podjetji. Preden smo imeli standarde, so se morala podjetja sestati v sobi in se dogovoriti za skupna pravila. Danes je to vlogo prevzel GS1. Ustanovljeni smo bili, da premostimo razlike, ki jih podjetja niso znala rešiti sama. Ponujamo enotno

polje, pravila, predpone podjetij, s katerimi se lahko identificirajo v sistemu, identificirajo svoje izdelke in njihove lokacije. Vedno bolj pa od nas pričakujejo, da bomo upravljali sistem in zgradili registre, na katere se bodo lahko zanesli pri izmenjavi podatkov. Tako je na primer pri izdelkih. Ko poskušamo komu od svojcev na preprost način razložiti, kaj počnemo, pogosto razumejo, kot da imamo veliko bazo podatkov, v kateri so vsi izdelki. Temu ni tako, vsaj ne še. V prihodnje bomo lahko priskrbeli takšno bazo za vsa podjetja in podjetjem pomagali pri vzpostavljanju interoperabilnosti med sistemi.

Kje so meje tehnologije?

Vsak sistem ima omejitve. Pomembno je, da je GS1 tehnološki agnostik. Naša naloga ni le promoviranje črtne kode, QR kode, radiofrekvenčne identifikacije (RFID), tehnologije veriženja blokov (blockchain) ..., ampak želimo zagotoviti povezljivost različnih pristopov.

Če hočemo pametno tehnologijo pametno uporabljati, potrebujemo standarde.

Beleženje milijonov izdelkov ne pomeni nič, če podatki niso kakovostni in zanesljivi.

Kaj bo tehnologija prihodnosti?

Mislím, da ne bo prevladala samo ena tehnologija, tehnologij bo več. Večja kot bo zmeda, bolj bodo pomembni standardi. Za GS1 je ključna vsebina, ki mora biti podprta s standardi, tehnologije pa moramo povezovati.

Ali bo torej v prihodnosti obstajala centralna baza vseh izdelkov?

Veliko baz bo z različnimi podatki. Podatki o nekem izdelku so lahko neskončni: imamo podatke o nastanku proizvoda, o vsaki točki sledljivosti, o sestavinah, tudi potrošniška izkušnja, ko denimo nekdo objavi recept s tem proizvodom, je podatek. Namen je ponuditi neke vrste register z nekaterimi osnovnimi informacijami, preostalo je v rokah podjetij. Naša baza je stičišče informacij, ki prihajajo iz različnih virov, tako tistih v proizvodni verigi kot tistih za potrošnike. Ponujamo torej bazo, preko katere se lahko akterji povezujejo in poslušajo. Ne ponujamo rešitve, ampak rešitve omogočamo, kar je zelo pomembno.

Koliko izdelkov je danes v podatkovni bazi?

Danes je v bazi okoli 100 milijonov izdelkov na globalni ravni, cilja pa imamo dva. Po eni strani gre za število izdelkov, ki bi ga morali v naslednjih petih do desetih letih šteti v milijardah – to je odvisno od spletnih tržnic, kot sta Amazon in Alibaba, ki že sedaj ponujajo več milijard izdelkov. Drugi cilj pa je kakovost podatkov. Imamo dve vlogi – ne gre samo za številke, ampak za visoko kakovost teh podatkov. Beleženje milijonov izdelkov ne pomeni nič, če podatki niso kakovostni in zanesljivi. Za to imamo orodja, kot je na primer GS1 Activate, ki pomagajo ustvarjati podatke pri izvoru.

Kaj pa varnost vseh teh podatkov?

Veliko tehnologij obstaja za to, naloga GS1 ni nadzor teh podatkov. Naloga podjetij je, da pravila spoštujejo. Standard GS1 je odprt standard, kar pomeni, da se podjetja odločajo za uporabo, vrednost standarda pa se odraža v številu tistih, ki se odločijo za uporabo. Podjetja se vse bolj zavedajo, kako so pravi podatki pomembni.

V prihodnosti bo to še posebej pomembno, tudi zaradi avtomatizacije, kajne?

Že začetki GS1 so v avtomatizaciji. Začelo se je z blagajnami, do danes že avtomatizirane dostave ali opisa izdelka, ki ti ga poda Amazonova Alexa ali Applova Siri. Umetna inteligenca obljublja strukturirane podatke. Bolj kot so podatki strukturirani, lažje so dostopni in manj je napak. Problem pa je v navadah. Ne moreš samo vzeti nove tehnologije s police, če ne spremeniš navad in procesov. Z novo tehnologijo prihajajo novi procesi, a zato je potreben čas.

Kaj lahko poveste glede Slovenije in ostalega sveta pri uporabi standardov?

GS1 v Evropi, in sicer vsa nacionalna predstavništva GS1, vključno s slovenskim, so zelo dejavna. V

preteklosti smo se veliko posvečali lokalnim zadevam in lokalnim trgovcem, zdaj pa živimo s čezmejno trgovino in spletnimi tržnicami, smo pa v vsaki državi seveda še vedno blizu lokalnim deležnikom. ZDA in Kitajska denimo se morajo vse bolj povezovati z drugimi in čas, ki ga preživimo na mednarodnih sestankih, je vse večji. Vse več je mednarodnih projektov. Spremembe v procesih in pri ljudeh so velike in prilagoditi se moramo.

Kako zakonodaja vpliva na delo GS1?

Hkrati ko združujemo globalne standarde, smo kot neprofitna organizacija vedno bolj vpleteni tudi v regulativo na različnih področjih od identifikacije, sledljivosti do varnosti produktov. Želimo, da smo prepoznani, saj ponujamo odprte standarde, ki jih podjetja uporabljajo. Zelo pomembno je povezovanje evropskih organizacij GS1, tako smo bili vpleteni v vrsto regulativ, povezanih z varnostjo potrošnikov, kot je denimo uredba 1169 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom.

Bo sistem standardov v prihodnje odpravil napake?

Trend je, da bi tehnologijo uporabili tam, kjer je velika potreba po varnosti, denimo pri odmerjanju zdravil, saj lahko s standardi poskrbimo za varnostno kontrolo. Pri tem lahko uporabimo dvodimenzionalne ali tridimenzionalne kode, ampak pomembne so številke pri kodah, saj te pomenijo pravi nadzor.

Kje bo v prihodnje mogoče najti standarde GS1?

Povsod. Naš standard, ne glede na tehnologijo, lahko uporablja kdorkoli. Potrebujete jih v trenutku, ko premikate proizvode ali njihove sestavne dele, pa če so res mali ali pa veliki. Standardi zagotavljajo sledljivost in delujejo lahko na kmetijskih izdelkih, od polja do mize ali od rudnika do tovarne. gg

Standardi presegajo meje, so globalni in tako tudi delujejo. Razdrobljen pristop bi otežil delo in na koncu bi trčili v problem harmonizacije podatkov.

Tiskano na papirju Vporint, 80 g, papirnice VIPAP VIDEM KRŠKO, d. d.